

Column **Marleen van Uchelen-Schipper**

EEN STICHTING ALS AANDEELHOUDER

We zien het steeds vaker: een bedrijf met een stichting als belangrijkste of enig aandeelhouder. Denemarken staat er bekend om met Novo Nordisk en Carlsberg, maar ook in Duitsland zijn er bekende voorbeelden, zoals Bosch. Buiten Europa is het bekendste voorbeeld natuurlijk Patagonia.

In Nederland zijn er verschillende soorten stichtingen die aandeelhouder van een BV of NV zijn. Zo komt de stichting administratiekantoor veel voor. Deze wordt speciaal in het leven geroepen om aandelen te gaan houden en stemrecht uit te oefenen. De stichting kent certificaten toe aan bijvoorbeeld familieleden of werknemers van het bedrijf die het dividend ontvangen. Een andere verschijningsvorm is het bedrijf dat oorspronkelijk, jaren geleden, vanuit een stichting is gestart en groot is geworden, zoals de Efteling en de Jaarbeurs. Deze oorspronkelijke stichtingen staan nog steeds aan de top van het concern: zij zijn de uiteindelijke aandeelhouder, maar de activiteiten zijn inmiddels in dochtervennootschappen ondergebracht.

Een aandeelhouder-stichting kan ook een beschermingskarakter hebben, met als doel om de missie van het bedrijf te beschermen, zoals bijvoorbeeld Tony's Chocolonely Mission Lock Foundation. Deze stichting houdt niet zomaar een aandeel, maar een 'gouden aandeel' met speciale zeggenschapsrechten. Een vorm die steeds meer aandacht krijgt, is de stichting continuïteit die alle of de meerderheid van de aandelen in het bedrijf houdt en daarmee zeggenschap heeft. Een structuur met een dergelijke stichting wordt

ook wel steward ownership genoemd.

Bekende Nederlandse voorbeelden hiervan zijn bouwbedrijf TBI Holdings, cateraar Albron en Remeha, de ontwikkelaar van onder meer warmtepompen.

Interessant is hoe de governance van een dergelijk steward owned-bedrijf en in het bijzonder zijn aandeelhouder-stichting er uit ziet. Vanwege de zeggenschapsrechten is het des te belangrijker hoe het stichtingsbestuur is samengesteld en door wie bestuurders worden benoemd. Sommige stichtingen kennen onafhankelijke bestuurders, maar dat

is niet verplicht. Ook is van belang waar het stichtingsbestuur zich naar moet richten: een stichting kan een liefdadig doel hebben, maar mag het bestuur zich ook met het bedrijf bemoeien?

De organisatie We Are Stewards is erop gericht om steward ownership verder op de kaart zetten in Nederland en bedrijven daarbij te ondersteunen. Steeds vaker wordt nagedacht of en hoe steward ownership een alternatief kan vormen voor klassieke bedrijfsstructuren. Zo is bijvoorbeeld door netwerkorganisatie Sustainable Finance Lab onlangs in *Het Financieel Dagblad* geopperd om de Volksbank steward owned te maken. En hoe zit het dan met dat richtsnoer voor stichtingsbestuurders? Daarover zegt We Are Stewards dat het erom gaat dat de stichting als aandeelhouder dienend is aan het bedrijf en zijn missie.

Marleen van Uchelen-Schipper is universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam en adviseur bij Houthoff. Deze column is geschreven op persoonlijke titel.

